

dr hab. Ewa Bochno, prof. UZ
Uniwersytet Zielonogórski

**Ocena dorobku naukowo – badawczego, dydaktycznego i organizacyjnego
doktor Anny Babickiej-Wirkus
w postępowaniu o nadanie stopnia doktor habilitowanej,
w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie pedagogika**

Dr Anna Babicka-Wirkus w złożonej dokumentacji przedstawiła:

- 1) wniosek o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego,
- 2) autoreferat w języku polskim i angielskim,
- 3) cykl wydawniczy pt. *Opór w edukacji. (Re)konstrukcja wielowymiarowości działań opozycyjnych*,
- 4) monografię autorską pt. *Kultury oporu w szkole. Działania – motywacje – przestrzeń*, Wyd. Wolters Kluwer, Warszawa 2019,
- 5) wykaz pozostałych osiągnięć, tj. opublikowanych prac naukowych, działalności organizacyjnej, dydaktycznej, eksperckiej i popularyzatorskiej oraz udziału w konferencjach,
- 6) dokumenty potwierdzające aktywność: naukowo-badawczą, dydaktyczną i organizacyjną.

Dokumentacja została przygotowana wyjątkowo starannie.

1. Informacje wstępne o naukowych zainteresowaniach Habilitantki

W autoreferacie Habilitantka podkreśla, że kierunki Jej naukowych zainteresowań są naturalną konsekwencją studiów, które realizowała na dwu kierunkach: pedagogika i socjologia oraz badań które prowadziła w ramach prac magisterskich, a następnie pracy doktorskiej pt *Respektowanie prawa do autoekspresji a rytuały oporu gimnazjalistów* napisanej pod kierunkiem prof. zw. dr hab. Marii Czerepaniak-Walczak (Obrona w

E. Bochno

Instytucie Pedagogiki Uniwersytetu Szczecińskiego w 2013, Nagroda Rzecznika Praw Dziecka w 2014). Jak sama wskazuje (autoreferat, s. 4): „wylonione na podstawie badań doktorskich nowe tropy poznawcze i badawcze stały się podstawą do dalszych eksploracji”. Stały się gruntem teoretycznym i analitycznym dla Habilitantki, sytuując go w obszarach pedagogicznych i socjologicznych studiów krytycznych. Przedmiotem swoich analiz dr Anna Babicka- Wirkus czyni zrekonstruowanie „wielowymiarowości oporu w edukacji poprzez dogłębne rozpoznanie i usystematyzowanie tej kategorii” (autoreferat, s. 5).

Już na wstępie, pragnę podkreślić, że dostrzegam w publikacjach Habilitantki przedłożonych do oceny konsekwentne trzymanie się obranego kierunku badań i analiz dotyczących znaczenia oporu z perspektywy jego normatywnego i nienormatywnego wymiaru dla i w edukacji.

2. Ocena cyklu publikacji tworzących projekt habilitacyjny pt.: *Opór w edukacji. (Re)konstrukcja wielowymiarowości działań opozycyjnych* z wyłączeniem autorskiej monografii pt. *Kultury oporu w szkole. Działania – motywacje – przestrzeń*, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2019

Osiągnięcie naukowe powstawało przez kilka lat i składa się z 7 pozycji:

1 monografię autorską (do tej pozycji odwołam się dalej):

A. Babicka – Wirkus, *Kultury oporu w szkole. Działania – motywacje – przestrzeń*, Warszawa: Wolters Kluwer, 2019;

2 rozdziały w recenzowanych monografiach:

A. Babicka-Wirkus, *Miejsce praw dziecka w prawie szkolnym. Studium przypadku*”, [w:] *Prawa dziecka w przestrzeni edukacyjno-społecznej*, I. Surina, A. Babicka-Wirkus (red.), Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2016;

A. Babicka-Wirkus, *Przymus w szkole jako warunek podejmowania działań bojowych przez uczniów*, [w:] *Twierdza. Szkoła w metaforze militarnej. Co w zamian?*, M. Dudzikowa, S. Jaskulska (red.), Warszawa: Wolters Kluwer, 2016;

3 recenzowane artykuły (w tym jeden w języku angielskim) opublikowane na listach MNiSW (lista A, B, C), w tym 2 z nich znajdują się w bazie ERIH:

E. Bochma

- A. Babicka-Wirkus, *(Nie)normatywność rytuałów oporu w szkole*, „Teraźniejszość – Człowiek – Edukacja”, 2016, tom 19, nr 1(73);
- A. Babicka-Wirkus, *Problematyka szkoły wyższej na lamach Rocznika Pedagogicznego*. „Studia z Teorii Wychowania”, 2017, nr 4(21);
- A. Babicka-Wirkus, *A Three-dimensional Model of Resistance in Education*, “The New Educational Review”, 2018, Vol. 52;

1 recenzowany artykuł opublikowany w czasopiśmie spoza listy MNiSW:

- A. Babicka-Wirkus, *Potencjał szkoły do kształtowania obywatelskiego nieposłuszeństwa uczniów*, „Parezja. Czasopismo Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN”, 2015, nr 3.

Problematyka cyklu habilitacyjnego dr Anny Babickiej-Wirkus znakomicie wpisuje się z niezmiernie ważny (szczególnie obecnie) i bardzo aktualny kierunek studiów krytycznych nad oporem codziennym, a jednocześnie wypełnia lukę analiz pedagogicznych o interdyscyplinarne podejście. Pozwala to Autorce na uporządkowanie i pogłębienie namysłu nad oporem w szkole i oporu szkoły oraz co bardzo istotne na stworzenie modelu analizy oporu w szkolnej codzienności (szczęsian oporu).

Wartością cyklu tematycznego jest:

- 1) przyjęcie szerokich, interdyscyplinarnych podstaw teoretycznych z zakresu krytycznej analizy literatury filozoficznej (m.in. A. Brożek, U. Eco, J. Ranciere), nauk politycznych (m.in. H. Arendt, J.C. Scott), socjologicznej (m.in. M. deCerteau, A. Touraine, P. Willis), pedagogicznej (m.in. G. Biesta, E. Bielska, E. Bilińska-Suchanek, M. Czerepaniak-Walczak, M. Dudzikowa, H.A. Giroux, P. McLaren),
- 2) zrekonstruowanie, opisanie, wyłonienie wymiarów: motywów, działania i przestrzeni oporu w szkolnej codzienności z perspektywy wszystkich podmiotów edukacyjnych;
- 3) zastosowanie triangulacji teorii, interpretacji i metod badawczych, co z kolei pozwoliło dr Annie Babickiej-Wirkus na opracowanie modelu uwzględniającego wielowymiarowość i złożoność zjawiska oporu w edukacji,
- 4) powiązanie problematyki oporu dla i w edukacji z kwestią praw dziecka i praw człowieka, dzięki czemu świetnie udało się Autorce prowadzić analizy

E. Bochno

dialektyczności działań oporowych w ich wymiarze normatywnym i nienormatywnym,

- 5) ukazanie kultury oporu jako kultury równorzędnej do działań formalnych, a przez to odczytanie kultury szkoły jako przestrzeni współwystępujących opozycyjnych wobec siebie kultur.

Reasumując, chciałabym podkreślić, że cykl tematyczny autorstwa dr Anny Babickiej-Wirkus poszerza i pogłębia wiedzę pedagogiczną na temat zjawiska oporu, stanowi ważną i znaczącą analizę szkolnej i akademickiej kultury oraz dzięki opracowaniu trójwymiarowego modelu ma aplikacyjne przesłanie dla badań oporu w edukacji i edukacji.

3. Ocena autorskiej monografii pt. *Kultury oporu w szkole. Działania – motywacje – przestrzeń*, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2019

Dr Anna Babicka-Wirkus wskazuje tę monografię jako w pewien sposób podsumowującą cały cykl. Jak sama o niej pisze w autoreferacie (s. 14): „stosuję wypracowany przeze mnie model do analizy i interpretacji specyfiki kultury oporu szkoły. Moje analizy obejmują charakterystykę działań oporowych podejmowanych przez reprezentantów grup zajmujących odmienne pozycje w strukturze szkoły (uczniów, nauczycieli, rodziców). W pracy dokonuję uporządkowania i zdefiniowania tych działań”. Stąd moja decyzja o osobnej ocenie tej publikacji.

Podjęta w książce problematyka mieści się w najgłębiej rozumianej istocie szkolnej codzienności. Autorka ukazuje fenomen „drugiego życia szkoły”, czyli kulturę oporu. Co więcej, z perspektywy pedagogiki krytycznej, wskazuje na potencjał rozwojowy tkwiący w oporze jako narzędziu zmiany społecznej, podmiotów edukacji, tj. nauczycieli, uczniów i rodziców.

Kategoria oporu pozwala na wielowymiarowy ogląd szkolnej rzeczywistości, w której następuje nieustanne starcie kultury dominującej i oporowej oraz ciągła gra o dominację i podporządkowanie, w wielu wymiarach: politycznym, gospodarczym, społecznym, na poziomie intra i interpersonalnym. Dobrze więc się stało, że Habilitantka

E. Bochna

podjęła tę ważną, bardzo trudną i jednocześnie pedagogicznie mało zgłębianą kategorię teoretyczną, jaką jest kultura oporu.

Celem książki jest „przedstawienie szkoły z perspektywy kultur ujarzmionych, wyrastających z zaplecza społeczno-historycznego ulokowanego poza obrębem tej instytucji, mającego jednak znaczenie dla jej kształtu” (s. 14–15)

Autorka zatem podejmuje próbę odpowiedzi na następujące pytania:

- Jaka jest/ Jakie są kultur(y) oporu w szkole i za pośrednictwem jakich praktyk się urzeczywistniają?
- Jakie są warunki przejawiania się kultury/kultur oporu w szkole?
- Jakie wzorce kulturowe promuje a jakie neguje kultura(y) oporu i dlaczego?
- Jakie jest znaczenie kultury/kultur oporu dla rozwoju ucznia jako podmiotu?
- Jaki jest potencjał emancypacyjny oporu przejawianego w środowisku szkolnym?

Struktura monografii składa się ze wstępu, sześciu rozdziałów, zakończenia oraz bibliografii.

We wstępie (ss. 9 – 19) Habilitantka wprowadza czytelnika w prezentowane w książce analizy. Dobrze problematyzuje i wskazuje na przedmiot Jej zainteresowania – kulturę oporu. W odniesieniu do analiz McLarena, Giroux’a, Brunera, Biesty konstruuje pytania na które podejmie próbę odpowiedzi w książce. Zarysowuje również zamysł i strukturę całej pracy. Czyni to klarownie i kompetentnie.

Pierwsza część publikacji obejmuje dwa pierwsze rozdziały. W pierwszym zatytułowanym *Kultura oporu w szkole – złożoność zjawiska* (ss. 21 – 95) Autorka dokonuje bardzo wnikliwej analizy kategorii kultura oporu. Stosuje do tego opracowany przez siebie model tzw. **heksaedr oporu**, pozwalający na uchwycenie specyfiki przenikania trzech wymiarów oporu – działań, motywacji i przestrzeni. Jest to oryginalny wkład Habilitantki w metodologię badań edukacyjnych nad kulturą oporu. Stworzenie i zastosowanie do własnych analiz tego modelu poprzedziły szczegółowe i zapewne czasochłonne studia nad literaturą przedmiotu zarówno polskojęzyczną, jak i obcojęzyczną. Ciekawe i bardzo oryginalne naukowo podejście Habilitantki pozwoliło uchwycić w analizach złożoność kultury i usytuowania w kulturze oporu wszystkich podmiotów edukacji – zarówno wewnątrz szkoły, jak i w jej zewnętrznych uwarunkowaniach. Zaproponowany przez dr Annę Babicką-Wirkus model uzupełnia dotychczasowe studia nad oporem, jako pozwalający na kompatybilne, całościowe analizy

E. Bochna

wszystkich wymiarów oporu szkoły i w szkole. To z kolei pozwala -- jak pisze Autorka: „uchwycić pozytywną stronę działań opartych na niezgodzie, ponieważ zaczynamy w nich dostrzegać narzędzie zmiany społecznej” (s. 15).

W rozdziale drugim pt. *Szkolne gry w dominację i podporządkowanie* (ss. 97 – 141) Habilitantka w sposób bardzo udatny rozpatruje kulturę oporu z perspektywy gry (w odwołaniu do Erica Berne). Ten zabieg pozwala Jej ukazać opór jako wydarzenie w określonym kontekście. To z kolei jest spojrzeniem na szkołę poprzez to co niewidzialne, nieuchwytnie, ukryte pod powierzchnią zjawisk oficjalnych i widocznych. W odwołaniu do koncepcji Turnera, Ranciere’a, de Certeau opisuje szkolną codzienność jako grę, rozgrywkę toczącą się między silnymi, uprzywilejowanymi grupami (np. władza, nauczyciele, personel szkoły) a słabymi (np. uczniowie, rodzice). Ten zabieg pozwala ukazać drzemający potencjał demokratyczny szkoły i w szkole oraz procesy transmisji, transgresji i transformacji szkolnej kultury – i to jest naukowa wartość.

Drugą część publikacji stanowią cztery kolejne rozdziały (ss. 143 – 271). Jest to jej kluczowa część dotycząca analizy różnorodnych kultur oporu z perspektywy aktorów szkolnego życia, tj.:

- 1) *Uczniowie i „kultura ulicy” w szkole* (ss. 143 – 183), zawierająca omówienie uczniowskiego oporu wobec kultury szkoły. Autorka opisuje tu motywy i przejawy oporu uczniów oraz jego opresyjny bądź emancypacyjny charakter.
- 2) *Specyfika oporu nauczycieli wobec szkolnej hegemonii* (ss. 185 – 220), to ukazanie złożonego i zróżnicowanego charakteru oporu nauczycieli. Jest to analiza bardzo skomplikowanych i odmiennych znaczeń nadawanych przez nauczycieli i niepedagogiczny personel ich własnemu oporowi.
- 3) *Rodzice wobec szkoły – bunt, kontestacja czy opór?* (ss. 221 – 242), to opis i analiza kultury oporu rodziców z dwóch perspektyw: sprzeciwu wobec opresjonujących praktyk szkoły oraz niezgody na opresjonowanie szkoły.
- 4) *Przestrzenie liminalne szkoły* (ss. 243 – 271). W tej części pracy Habilitantka poszerza analizę o wątek szkolnej przestrzeni ułatwiającej lub blokującej zasoby oporu podmiotów edukacji.

Ustosunkowując się do całości drugiej części rozprawy chcę podkreślić jej walory, tj. uporządkowana struktura, wyraźne i jasne przyjęcie teoretycznej podstawy, dobór i staranność przedstawionych ujęć definicyjnych, dobre wykorzystanie materiałów

E. Bochus

źródłowych i literatury przedmiotu, komunikatywny język – nie upraszczający wyводу oraz bardzo ciekawe i pogłębione analizy dotyczące szkolnej codzienności.

Ostania część publikacji to *Zakończenie: O potencjale wyzwalań szkolnej kultury oporu* (ss. 273 – 284), w którym dr Anna Babicka-Wirkus podsumowuje analizy dotyczące ścierania się szkolnej struktury z antystrukturą oraz ukazuje emancypacyjny charakter oporu. To pozwala Jej – jak pisze: „zrozumieć dynamikę szkoły i jej zmienność, która w zależności od okoliczności może polegać na stosowaniu mechanizmów transmisyjnych, transformatywnych lub transgresywnych. Przyczynia się zatem do obalenia mitu o szkole jako miejscu spetryfikowanych wartości i norm [...] Ukazuje złożoność kultury szkoły, na której kształt ma wpływ nie tylko kultura dominująca, ale również kultura wyrosła ze sprzeciwu” (s. 284).

Reasumując, chciałabym podkreślić, że **monografia stanowi ważną i znaczącą dla pedagogów lekturę**. Autorka dobrze problematyzuje treści i operacjonalizuje kategorię: kultura oporu oraz trafnie wybiera i przedstawia kontekst działań praktycznych dla jej wykorzystania w edukacji. Opracowanie dr Anny Babickiej-Wirkus poszerza, pogłębia i porządkuje wiedzę o możliwościach i ograniczeniach kultury oporu jako narzędzia analitycznego szkolnej codzienności z perspektywy jej podmiotów.

4. Pozostała aktywność naukowo – badawcza i organizacyjna

Odniosę teraz przedstawiony dorobek do kryteriów zawartych w rozporządzeniu MNiSW z dnia 1 września 2011 roku (D.U. Nr 196, poz. 1165):

- 1) Autorstwo lub współautorstwo publikacji naukowych w czasopisach znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JCR): **0** lub na liście European Reference Index for the Humanities (ERIH): **7**;
- 2) Autorstwo lub współautorstwo monografii, publikacji naukowych w czasopismach międzynarodowych lub krajowych innych niż znajdujące się w bazach lub na liście: **22 + 5 sprawozdań**;
- 3) Sumaryczny *impact factor* według listy *Journal Citation Reports*: Brak danych
- 4) Liczba cytowań: wg bazy Web of Science: Science (WoS) – **0**; wg bazy Publish or Perish – **36**

E. Bodur

5) Indeks Hirscha: wg bazy WoS (wyszukiwanie wg wskaźników bazowych) – **indeks H = 0**; wg WoS (wyszukiwanie kompletne) – **indeks H = 0**; wg Publish or Perish = **indeks H = 3**

6) uczestnictwo w programach europejskich i innych programach międzynarodowych lub krajowych:

- Członkini zespołów badawczych (**2 razy**: 2013-2017 oraz 2014-2018). Zadanie badawcze w ramach działalności statutowej na Wydziale Nauk Społecznych Akademii Pomorskiej w Słupsku
- Kierownik grantu wydziałowego dla młodych pracowników nauki - typ III: (**3 razy**: 06.2015-12.2016: *Porządek płci w uniwersytecie. Rytuały podporządkowania i oporu akademikzek*; 03.2016-06.2017: *Uniwersytet w przestrzeni dyskursu medialnego*; 2017-2018: *Dyskursy oporu w szkole i na uniwersytecie*);
- Członkini grantu: *European Doctorate in Teacher Education (EDiTE)*, finansowanego z UE w ramach programu Horyzont 2020 Badania i innowacje, Marie Skłodowska-Curie, umowa grantowa 676452. Czteroletni projekt badawczo- dydaktyczny (October 2015 – September 2019).
- Kierowanie zadaniem badawczym *Poczucie satysfakcji zawodowej a opór i stres nauczycieli akademickich w sytuacji zmiany* (nr 5/2018) realizowanym na Wydziale Nauk o Zarządzaniu i Bezpieczeństwie Akademii Pomorskiej w Słupsku (2018)

7) udział w międzynarodowych lub krajowych konferencjach naukowych: 26 (liczne międzynarodowe); udział w komitetach organizacyjnych tych konferencji: 3 **udział w radzie programowej, 5 udział w komitetach organizacyjnych**

8) otrzymane nagrody i wyróżnienia:

- ECER Conference Bursary for Emerging Researcher, 2012. Stypendium przyznawane dla młodych badaczy za wysoki poziom merytoryczny prezentowanego podczas konferencji projektu badawczego.
- Nagroda Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku. Nagroda III stopnia za osiągnięcia naukowe, 2013.
- Wysoko ocenione przez Radę Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Szczecińskiego osiągnięcie badawcze w postaci rozprawy doktorskiej pod tytułem *Respektowanie prawa do autoekspresji a rytuały oporu gimnazjalistów*, które zostało zgłoszone do Nagrody Prezesa Rady Ministrów, 2013.
- Laureatka konkursu Rzecznika Praw Dziecka za najlepszą pracę magisterką i doktorską, 2014.
- Nagroda Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku. Nagroda III stopnia za osiągnięcia naukowe, 2018.

9) udział w konsorcjach i sieciach badawczych:

- Członkini EERA Network *Research in Children's Rights in Education* – badania dotyczące poszanowania prawa dziecka do autoekspresji.

E. Bodna

- Członkini Zespołu Badawczego SMS: Monitoring Społeczny(od 2015).
 - Członkini grupy badawczej, zajmującą się problematyką dyskursu oporu w szkole (od 2017) Education Role of Language.
- 10) kierowanie projektami realizowanymi we współpracy z naukowcami z innych ośrodków polskich i zagranicznych:
- Trzykrotna kierownik grantu wydziałowego dla młodych pracowników nauki - typ III (2016, 2017, 2018)
 - Kierowanie zadaniem badawczym *Poczucie satysfakcji zawodowej a opór i stres nauczycieli akademickich w sytuacji zmiany* (nr 5/2018) realizowanym na Wydziale Nauk o Zarządzaniu i Bezpieczeństwie Akademii Pomorskiej w Słupsku (2018).
- 11) udział w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism:
- Zastępczyni redaktor naczelnej *Social Studies: Theory and Practice*, recenzowanego, międzynarodowego czasopisma wydawanego w Akademii Pomorskiej w Słupsku, od 2016 roku.
 - Członkini rady redakcyjnej w *Educational Role of Language Journal*, międzynarodowego czasopisma wydawanego w Uniwersytecie Gdańskim, od 2018 roku.
- 12) członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych:
- Członkini:** Word Education Research Association, WERA (od 2018 r.), International Association for the Educational Role of Language, ERL Association (od 2018 r.), Polskie Towarzystwo Pedagogiczne, PTP (od 2010 r.), Polskie Towarzystwo Socjologiczne, PTS (od 2015 r.), Zespół Samokształceniowy i Samopomocy Koleżeńskiej Doktorów pod patronatem Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk (od 2013 r.), Zespół Badania Kultury Szkoły pod patronatem Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk (od 2016 r.).
- 13) osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki lub sztuki:
- 14) opieka naukowa nad studentami:
- Opiekun naukowa** Studenckiego Koła: Studenckie Koło Naukowe Socjologii „Progressum”.
- 15) opieka nad doktorantami w charakterze opiekuna naukowego lub promotora pomocniczego, z podaniem tytułów rozpraw doktorskich:
- Dwukrotna promotorka pomocnicza w międzynarodowych przewodach doktorskich:**
- mgr Lucie Bucharovej, „Grammars of Schooling in the Post-Authoritarian Context. Comparative Study of Changing Teaching Practices in Elementary Education in Czech, Polish and Portuguese Schools”, otwarcie przewodu 27.06.2017, Wydział

E. Bucharovej

Nauk Pedagogicznych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, promotor prof. zw. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak (Uniwersytet Szczeciński) i prof. Maria João Mogarro (University of Lisbon, Portugalia). Przewód realizowany jest w ramach programu European Doctorate in Teacher Education.

- mgr Moniki Rusnak, „Learning to Trust. Teacher Research in Support of Democratic Collaboration among Parents and Teachers”, otwarcie przewodu 26.09.2017, Wydział Nauk Pedagogicznych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, promotor prof. DSW dr hab. Hana Červinková (Dolnośląska Szkoła Wyższa) i prof. Luís Tinoca (University of Lisbon, Portugalia). Przewód realizowany jest w ramach programu European Doctorate in Teacher Education.

16) staże w zagranicznych lub krajowych ośrodkach naukowych lub akademickich:

- **Staż zagraniczny** pod kierunkiem prof. dr. Beaty Godejord w Nessna University College, Norway, 25.09.-2.10.2010
- **Staż podoktorski** pod kierunkiem prof. DSW dr hab. Hany Červinkovej w Dolnośląskiej Szkole Wyższej, Wydział Nauk Pedagogicznych, 3.10.2016 – 31.03.2017.
- **Staż podoktorski** pod kierunkiem prof. UG dr hab. Marii Groenwald w Uniwersytecie Gdańskim, Wydział Nauk Społecznych, 31.03.2017-30.06.2017.
- **Staż podoktorski** pod kierunkiem dr. Antoniego Torta Barolet w University of Vic, Spain, w Research Group GREUV, 17.09.-21.12.2018.
- **Staż zagraniczny** w Stefan cel Mare University, Faculty of History and Geography, Suceava, Romania, 22-28.05.2016 – wizytujący nauczyciel akademicki w ramach program Erasmus.
- **Staż zagraniczny** w Konstantin Preslavsky University of Shumen, Bulgaria, 8-13.05.2017 – wizytujący nauczyciel akademicki w ramach program Erasmus.

17) wykonanie ekspertyz lub innych opracowań na zamówienie organów władzy publicznej, samorządu terytorialnego, podmiotów realizujących zadania publiczne lub przedsiębiorców:

- Wywiady prowadzone na zlecenie Leibniz -Institut für Ökologische Raumentwicklung (3-6. 2007).
- Notatki terenowe na zlecenie Instytut Badawczy IPC Wrocław na zlecenie Centrum Integracji Społecznej we Wrocławiu (11-12.2012).

18) udział w zespołach eksperckich lub konkursowych:

- Członkini Komisji ds. Jakości Kształcenia na Kierunku Socjologia Akademii Pomorskiej w Słupsku (od 2013 r.).
- Członkini Rady Ekspertów Akademii Pomorskiej w Słupsku (od 2017 r.).

19) recenzowanie projektów międzynarodowych lub krajowych oraz publikacji w czasopiśmie międzynarodowych i krajowych:

Po jednej **recenzji w czasopiśmie**: Scriptor Nowy, czasopismo studenckie, Studia Pedagogiczne. Problemy Społeczne, Edukacyjne i Artystyczne (LISTA MNiSW

E. Bodo

B), Forum Oświatowe (LISTA ERIH, LISTA MNiSW B), Studia Paedagogica, (LISTA ERIH), Parezja. Czasopismo Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN.

Habilitantka jest bardzo aktywna w odniesieniu do działań naukowo-badawczych, dydaktycznych, organizacyjnych czy popularyzujących wiedzę. Wskazuje (i przedstawia dokumenty potwierdzające) na międzynarodową i krajową aktywność konferencyjną, popularyzatorską i dydaktyczną obejmującą uczestniczenie w konferencjach, prowadzenie zajęć dydaktycznych, opiekę naukową nad studentami i doktorantami, uczestniczenie w badaniach, aktywny udział w sieciach badawczych, wykonywanie ekspertyz i recenzji.

Zważywszy na wyjątkowe zaangażowanie naukowo-badawcze, organizacyjne, dydaktyczne i popularyzujące wiedzą realizowane zarówno na arenie lokalnej, krajowej i międzynarodowej pozytywnie oceniam Jej działalność w tym zakresie.

Konkluzja

Analiza przedłożonej dokumentacji upoważnia mnie do potwierdzenia, że zaprezentowany dorobek, świadczy o tym, że Habilitantka spełnia wymogi stawiane kandydatom ubiegającym się stopień doktora habilitowanego nauk społecznych, w dyscyplinie pedagogika.

W związku z tym stwierdzam, że w moim przekonaniu naukowy dorobek dr Anny Babickiej-Wirkus spełnia wymogi wskazane w art. 16 Ustawy z 14 marca 2003 r. z późniejszymi zmianami (Dz. U. z 2014 r., poz. 1852) i tym samym wnoszę o nadanie Kandydatce stopnia doktora habilitowanej nauk społecznych, w dyscyplinie pedagogika.

Dr hab. Ewa Bochno, prof. UZ